

Nota de prezentare și motivare

privind proiectul de ordin pentru aprobarea Procedurii privind elaborarea și aprobarea planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem, distribuție și înmagazinare a gazelor naturale

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, operatorul de transport și de sistem, operatorii de distribuție și operatorii de înmagazinare a gazelor naturale au obligația de a realiza lucrări de întreținere, reabilitare, modernizare și dezvoltare a sistemelor pe care le operează, astfel încât acestea să funcționeze în condiții de siguranță, de eficiență și de protecție a mediului, cu respectarea normelor de securitate și sănătate a muncii și de protecție a mediului. Implicit, operatorii sunt obligați să realizeze lucrări de mentenanță a sistemelor și lucrări de investiții, astfel încât să opereze sistemele cu respectarea obligațiilor stipulate în licențele și autorizațiile emise de ANRE privind siguranța, calitatea, continuitatea alimentării cu gaze naturale, respectiv a normelor tehnice specifice activității proprii, precum și a prevederilor din contractele directe cu clienții.

În ceea ce privește lucrările de investiții în sistemele de transport, distribuție și înmagazinare de gaze naturale, operatorii au obligația legală de a elabora și de a transmite ANRE spre aprobare planuri de investiții pentru o perioadă de cinci ani.

Operatorul de transport și de sistem are obligații suplimentare, referitoare la elaborarea unui plan de dezvoltare și de investiții pe zece ani, plan care stă la baza planului european de dezvoltare elaborat de ENTSOG. Proiectele incluse în acest plan, care au impact transfrontalier, respectiv conduc la dezvoltarea și interoperabilitatea infrastructurilor energetice transeuropene, pot fi selectate și incluse pe lista Uniunii Europene a proiectelor de interes comun și, pentru realizarea lor cu prioritate, beneficiază de anumite facilități, inclusiv de finanțare, acordate la nivel național și european. Planul de dezvoltare și de investiții pe zece ani a sistemului de transport al gazelor naturale se aprobă de ANRE.

Costul investițiilor realizate de operatorii menționați sunt recuperate de la clienți prin tarifele reglementate specifice serviciilor prestate, cu condiția ca acestea să îndeplinească criteriile de acceptare și includere în tarifele prevăzute în metodologiile aplicabile, referitoare la eficiența economică și la prețul de piață al acestora. Analiza privind îndeplinirea criteriilor metodologice de acceptare a costurilor în tarife este efectuată de ANRE după realizarea acestor investiții.

Prevederea legală referitoare la aprobarea de către ANRE a planurilor de investiții ale operatorilor care aplică tarife reglementate, are scopul stabilirii ex-ante a investițiilor necesare a fi realizate în sistemele de gaze naturale. În acest mod, se evită realizarea de către operatori a unor investiții imprudente în sensul metodologiei aplicabile și riscul ca acestea să fie respinse de către ANRE la analiza ex-post. De asemenea, aprobarea ex-ante a planului de investiții asigură optimizarea activității investiționale a operatorilor și promovarea lucrărilor cu un grad suficient de maturitate astfel încât realizarea acestora să fie posibilă în anul în care au fost planificate.

Procedura care face obiectul proiectului de ordin propus spre consultare publică are scopul de a reglementa modul de elaborare și fundamentare de către operatorii sistemelor de transport, distribuție și înmagazinare a gazelor naturale a planurilor de investiții, precum și modul în care ANRE face analiza prealabilă aprobării acestora în vederea recunoașterii investițiilor realizate în tarifele reglementate.

Procedura conține obligațiile privind elaborarea planurilor de investiții pe cele trei perioade de perspectivă – zece ani, cinci ani (afereți unei perioade de reglementare) și un an, structura acestora, modalitatea de fundamentare și criteriile de aprobare utilizate de ANRE.

Astfel, planul de dezvoltare și investiții, precum și planurile de investiții pentru o perioadă de reglementare se fundamentează pe baza unor studii de perspectivă. Acestea au scopul stabilirii lucrărilor de investiții și de mentenanță necesare în sistemul de transport, distribuție sau înmagazinare a gazelor naturale, precum și a surselor de finanțare, pe baza analizei stării tehnice a sistemului, a stadiului actual și a scenariilor de evoluție a consumului de gaze naturale și a surselor, inclusiv importurile și exporturile de gaze naturale în cazul SNT, corelate cu planurile de amenajare și sistematizare a teritoriului străbătut de acestea. Planul de investiții pentru o perioadă de reglementare se corelează cu programul de reducere a consumului tehnologic, programul privind respectarea indicatorilor de performanță a serviciului, precum și cu programul de mentenanță, în condițiile prevăzute de metodologia aplicabilă.

Planurile de investiții pentru o perioadă de reglementare trebuie să conțină investiții care respectă criteriile tehnice de siguranță în funcționare și cerințele tehnice minime de proiectare, execuție și exploatare din normele tehnice aprobate de ANRE, investiții a căror valoare totală anuală trebuie să depășească un prag minim, egal cu valoarea amortizării anuale a bazei de active reglementate.

Planurile anuale de investiții se întocmesc pe baza planurilor de investiții aferente perioadei de reglementare și se fundamentează pe baza documentelor de promovare a lucrărilor. Planurile anuale trebuie să conțină investiții directe în sisteme în proporție de cel puțin 90 % din valoarea lor totală și doar 10 % din valoarea anuală a acestora poate fi utilizată pentru dotări: mașini și utilaje, tehnică de calcul, echipamente de lucru etc.

În planurile anuale de investiții se includ lucrări al căror cost este considerat prudent în sensul metodologiei aplicabile și conduc la obținerea a cel puțin unuia dintre următoarele beneficii: îmbunătățirea indicatorilor de siguranță și performanță a serviciului, îmbunătățirea eficienței energetice a sistemului prin reducerea consumului tehnologic, reducerea costurilor de operare și mentenanță, asigurarea capacității de racordare la sistem a tuturor utilizatorilor, conform solicitărilor acestora. Beneficiile se cuantifică ex-ante și se monitorizează, în vederea verificării îndeplinirii ex-post a condițiilor de eficiență prin investițiile realizate. ANRE are dreptul să excludă investițiile care se dovedesc a fi ineficiente din baza reglementată a activelor.

În vederea recunoașterii în tarife a investițiilor realizate, operatorii sunt obligați să transmită ANRE toate documentele justificative de promovare și de realizare a acestora: referatul de necesitate/nota de fundamentare, studiul de fezabilitate, tema de proiectare, comanda de proiectare, proiectul tehnic, caietul de sarcini, contractul de execuție/de achiziție, raportul procedurii de atribuire, contractul de racordare, contractul de concesiune/actul adițional, hotărârea CA a operatorului, bonuri de consum, situații de plată, aprobări la plată, procese-verbale de recepție la terminarea lucrării, procese-verbale de punere în funcțiune, fișe contabile ale imobilizărilor corporale și necorporale la care s-au realizat lucrări de îmbunătățire a parametrilor tehnici din care să rezulte valoarea acestora înainte și după realizarea investiției, alte documente din care să rezulte valoarea investiției.

În scopul acoperirii unor riscuri privind recuperarea costurilor cu investițiile în proiecte de interes comun european sau în scopul stimulării investițiilor realizate pentru creșterea eficienței și a siguranței în exploatarea sistemelor, ANRE poate decide acordarea de stimulente în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare și ale metodologiilor aplicabile.

Stimulentele pentru realizarea investițiilor care nu fac parte din lista europeană a proiectelor de interes comun se acordă numai în cazul în care acestea conduc la inovarea sistemelor prin implementarea de tehnologii și echipamente de ultimă generație, precum și la creșterea eficienței în operarea sistemelor.

În vederea monitorizării investițiilor în paralel cu lucrările de mentenanță realizate anual, operatorii sunt obligați să transmită la ANRE rapoarte de monitorizare, care să cuprindă: realizarea investițiilor, imobilizările corporale și necorporale intrate și ieșite din gestiune, raportul privind monitorizarea eficienței lucrărilor de investiții realizate cu doi ani calendaristici în urmă, starea tehnică și vechimea obiectivelor aferente sistemelor aflate în operare, descrierea principalelor incidente produse în sistemele pe care le operează, a cauzelor și a măsurilor luate pentru restabilirea funcționării optime a sistemului, analiza privind impactul asupra continuității alimentării cu gaze naturale a consumatorilor, precum și raportul privind lucrările de mentenanță programate a fi realizate și realizate trimestrial în cursul anului calendaristic anterior, defalcate pe tipuri de lucrări și tipuri de obiective ale sistemului, cu specificarea valorii pentru fiecare categorie.

Planurile de investiții elaborate și transmise ANRE spre aprobare de operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale care distribuie anual sub 100.000 MWh sunt prezentate sub o formă simplificată.

Prevederile procedurii propuse urmează a fi aplicate începând cu elaborarea și fundamentarea planurilor de investiții și de dezvoltare aferente perioadei a patra de reglementare.